
Kyrkomötet
Motion 2021:46
av Kjell O Lejon m.fl.

Pastoralteologiska prästutbildningar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillse att det tillskapas möjlighet att fullt ut kunna tillgodoräkna sig pastoralteologiska utbildningar vid andra lärosäten, teologiska seminarier eller pastoralinstitut än enbart vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut inför tjänst som präst i Svenska kyrkan.

Motivering

Svenska kyrkan har en rik historia med en berikande teologisk bredd, med inspiration från den äldsta kristna kyrkan, det reformatoriska tidevarvet och från inomkyrkliga väckelser, men även från äldre och nyare kyrkor inom den ekumeniska, internationella kyrkosfären. Studenter med olika teologiska förankringar och betoningar med kallelse att verka inom Svenska kyrkan bör ha olika möjligheter att genomföra sina teologiska och pastoralteologiska studier vid en rad olika lärosäten och seminarier, även om studentens teologiska bas självfallet ska finnas i Svenska kyrkans bekännelseskriterier. Detta har under en rad av år påtalats vid skilda tillfällen. Vissa präststudenter har tidigare kunnat läsa inte endast den teologiska grundutbildningen vid olika lärosäten, men även den pastoralteologiska utbildningsdelen, till exempel vid seminarier som har Anglikanska kyrkan som huvudman. Andra har tidigare kunnat läsa hela sin teologiska och pastoralteologiska utbildning där dessa är sammanvävda på ett genomtänkt, integrerat och fruktbart sätt, såsom vid Johannelunds teologiska högskola i Uppsala, med svenskkyrkliga EFS som huvudman. Johannelunds teologiska högskola (JTH) har en lång och rik erfarenhet av teologisk och pastoralteologisk utbildning, grundad redan år 1862. I båda fallen gjorde det den sammantagna möjligheten till prästutbildning mindre sårbar och mer motståndskraftig i de fall utbildningen på Svenska kyrkans utbildningsinstitut (SKUI) inte fungerat optimalt. Dessutom gav båda ett tydligare internationellt perspektiv, i det första fallet en självklarhet och i det senare genom att JTH har tydliga inslag av erfarenheter från internationellt samarbete och stor lärar erfarenhet av att arbeta utrikes, inte minst i de växande lutherska kyrkorna i östra Afrika. De internationella erfarenheterna och utblickarna kan bli till stor nytta och glädje i arbetet inom Svenska kyrkan.

Skälen till att Svenska kyrkan öppnar upp för fler möjligheter att erkänna och acceptera andra än den utbildning som nu enbart kan genomföras vid SKUI är sammantaget flera, men understryks av att vi ännu en gång, under det år som gått sedan det begränsade kyrkomötet 2020, fått läsa, till exempel i Kyrkans tidning, om studenter som djupt beklagar den begränsade teologiska bredd som nu erbjuds – oavsett det som officiellt deklarerats och i praktiken accepteras – vid SKUI. Till stiftskaplaner vid lärosäten och till teologiska utbildare vid ytterligare andra lärosäten

har det under årens lopp förmedlats samma sak, en teologisk likriktning med därpå följande brist på bredd. Till detta kommer utsagor om bristande djup i den pastoralteologiska utbildningen. Många studenter upplever dessutom att samma utbildning inte tillräckligt förbereder studenterna för den kyrkliga verklighet som väntar dem när de väl träder i prästtjänst.

Svenskkyrkligt interna utredningar av förhållandena på SKUI (och dess föreläsare, de pastoralteologiska instituten i Lund och Uppsala) har under åren genomförts, där även tydliga arbetsmiljöproblem uppmärksammats. Studentkritiken har kvarstått. Under åtminstone de senaste trettiofem åren har innehållet i densamma varit av samma typ: teologisk smalspårighet, brist på djup samt otillräcklig relevans för kommande tjänst, inte minst i det allt mer sekulariserade samhälle kyrkan är satt att verka i.

Ytterligare ett problem som under åren understrukits är att den grundläggande teologiska utbildningen vid olika lärosäten inte längre är väl nog kopplad till kommande prästtjänstgöring. Det saknas ett tillräckligt genomtänkt helhetskoncept av prästutbildningen, en utbildning som tydligt varvar teologi och pastoralteologisk utbildning och praktik på ett integrerat och holistiskt sätt, där olika svenskkyrkliga traditioner ges utrymme.

Det enda lärosätet i svenskkyrklig tradition som erbjuder detta idag är JTH, som samtidigt fungerar som ett pastoralinstitut. Det är inte utan anledning som det var fler sökande till det teologiska programmet på JTH inför höstterminen 2021 än till de teologiska programmen vid Lunds universitet och Uppsala universitet sammantaget (efter den första högskoleansökningsomgången den 15 april 2021). Men i dagsläget förvägras olyckligtvis studenter på JTH att läsa den sista avslutande pastoralteologiska utbildningen vid detta lärosäte, trots att den är en del av en genomtänkt och lång integrerad prästutbildning för Svenska kyrkan, utan dessa måste avbryta denna för att gå på SKUI. Det är både en teologisk och rekryteringsmässig märklig begränsning i den prästutbildning som Svenska kyrkan erbjuder idag. Dessutom erbjuds vid JTH, förutom kontinuerliga internationella utblickar, exempelvis samtidsrelevanta kurser/utbildningsdagar, såsom "Nya sätt att vara kyrka". Det senare i ett större arbete som kyrkomötet stött ekonomiskt. Denna och andra liknande typer av kurser som förbereder präststudenterna för kommande gärning i det som av många religionssociologer betraktas som ett av världens mest sekulariserade samhällen, Sverige, är nödvändiga för att problematisera och möta de behov som finns i samhället. Frågor som: Hur bygger man församlingar i denna mycket sekulariserade verklighet? måste adresseras. Men det finns även andra teologiska seminarier, exempelvis inom Anglikanska kyrkan, som kan bygga och inspirera studenter på ett annat sätt än det som nu sker vid SKUI. Rimligen bör även Svenska kyrkans medlemskap i Borgågemenskapen öppna upp för en breddad möjlighet till erkända pastoralteologiska utbildningar. Både Svenska kyrkan som helhet och studenter med inriktning mot prästtjänst skulle kunna stå bättre rustade inför framtida utmaningar om möjligheten till fler teologiska inflöden öppnades upp genom att bredda möjligheten att genomföra den pastoralteologiska utbildningen på fler ställen än på SKUI. Mångfald är även i detta avseende bättre än enfald. Svenska kyrkan skulle härmed kunna berikas. Samtidigt uttrycker hon därmed tydligt att hon värnar om en teologisk och pastoralteologisk bredd i sitt liv.

Det bör till slut noteras att denna motion inte kan besvaras genom att blott hänvisa till den utredning som beslutats om vad gäller Svenska kyrkans pastoralteologiska utbildning till präst (Se den 8 juni 2021 av kyrkostyrelsen beslutade "Direktiv för utredning om Svenska kyrkans prästutbildning"). Syftet med motionen är, återigen, en breddning av möjliga pastoralteologiska utbildningar som ingång till prästvigning

och tjänst i Svenska kyrkan. Detta skulle underlätta rekrytering av präster och på olika sätt kunna vitalisera vår kyrka.

Mot 2021:46

Linköping den 29 juli 2021

Kjell O Lejon (FK)

Berth Löndahl (FK)

Håkan Sunnliden (FK)